

Työeläke

Työeläkelaitosten tilinpäätöstiedot 2006



SISÄLTÖ:

Neljäs peräkkäinen
menestyksen vuosi
2

Korkoa korolle
4

Työeläkelaitosten
avainlukuja
vuodelta 2006
5

Työeläke-
vakuutusyhtiöiden
tilinpäätöslukuja
vuodelta 2006
6

Sanasto
8

Tämän liitteen julkaisevat
Eläketurvakeskus ja
Työeläkevakuuttajat TELA

Työeläkevarojen kokonaistuotoksi vuonna 2006 muodostui 9,3 prosenttia, kun vuoden 2005 tuotto oli peräti 12,5 prosenttia. Kuluneen vuoden aikana kehitys oli hyvin epäyhtenäistä. Vuoden puoliväliin mennessä kaikkien suurimpien eläkevakuuttajien korkosijoitusten tuotto oli negatiivinen ja osakkeidenkin tuottotaso vaihteli yhden ja viiden prosentin haarukassa.

Vuoden jälkipuolella tuotot kuitenkin parainivat ja riskillisimmät sijoitukset tuottivat parhaiten. Kaikkien työeläkelaitosten keskituotto osakesijoituksista oli 20,2 prosenttia ja kiinteistöinvestisioista 10,1 prosenttia. Yleensä matalariskisinä pidetyt korkosijoitukset sen sijaan tuottivat vain 1,3 prosenttia, mikä merkitsi vajaan kahden prosentin inflaation vuoksi negatiivista reaaliuottoa.

Työeläkevarojen keskituotto 1998 – 2006 oli nimellisesti 7,5 prosenttia ja reaalisestikin 5,8 prosenttia. Näin korkeisiin keskituottoihin tulevaisuudessa ei ole perusteltua uskoa. Korkeita tuottoja selittää osin korkotason trendimäinen aleneminen ja suomalaisten osakemarkkinoiden poikkeuksellisen vahva kehitys.

Hyvä, parempi, paras

Eläkelaitosten toteutuneiden sijoitustuottojen eroista valtaosa selittyy eroilla osakkeiden ja kiinteistöjen osuudella kaikista varoista. Kuvio 1 esittää toteutuneen tuoton yhteyden vuoden alussa vallinneeseen osakkeiden ja kiinteistöjen painoon sijoitusjakaumassa. Kahta havaintoa lukuun ottamatta laitokset asettuvat siistille suoralle.

Korkeimpaan sijoitustuottoon yltänyt työeläkelaitos löytynee joko kassojen (8 kpl) tai säätiöiden (31 kpl) joukosta. Tässä katsauksessa säätiöt ja kassat esitellään kollektiiveina, yksilöidyt tiedot niiden tilinpäätösluvuista ilmestyvät syksyllä Vakuutusvalvontaviraston kotisivulle.

Erityisesti eläkekassojen sijoitustoiminta oli menestyksellistä; niiden keskituotto oli 11 prosenttia. Kassojen sijoitusjakaumalla on ollut tyyppillistä verraten suuri kiinteistöpaino. Lisäksi kassojen osakepaino vuoden 2006 lopussa vastasi yhtiöiden keskimääräistä tasoa. Eläkekassat ovat hyvin vakavaraisia, keskimäärin niiden toimintapääoma on 44 prosenttia vastuuvälästä. Tämä ylittää vakavaraisimmankin yhtiön toimintapääomaprocentin.

Eläkesäätiöt näyttävät suhteellisen konservatiivisina sijoittajina. Säätiöiden varoista on sijoitettuna osakkeisiin ja kiinteistöihin sel-

**Kehityspäällikkö
Ismo Risku,
Eläketurvakeskus**

Viime vuonna kotimaiset ja eurooppalaiset osakemarkkinat antoivat hyvän tuoton sijoittajille. Myös työllisyyden ja palkkasumman kasvu jatkuivat vahvoina. Sen sijaan joukkolainojen tuotto vuonna 2006 jäi vaatimattomaksi korkotason nousun takia.



Neljäs peräkkäinen menestyksen vuosi

västi pienempi osuus kuin yhtiöiden ja kassojen varoista. Tällä sijoitusjakaumalla tuoton (7,6 %) jääminen muita laitostyyppisiä matalammaksi ei ole yllättävää. Sen sijaan se, että säätiöiden osakepaino aleni vuoden aikana, on yllättävää. Vastuuvälän kasvun aiheuttama tuottovaade yksittäiselle laitokselle seuraa kaikkien laitosten keskimääräistä vakavaraisuutta ja toteutunutta osaketuottoa. Niinpä suuret poikkeamat keskimääräisestä sijoitusjakaumasta muodostavat vuosien kuluessa yksittäiselle laitokselle oleellisen sijoitusriskin.

Tämän katsauksen yksittäin esiteltävistä laitoista korkeimpaan tuottoon ylsi viime vuoden tapaan kirkon keskusrahasto 11,7 prosentin tuotolla. Pääosin hyvä tuotto selittyy suhteellisen suurella sijoitusten osake- ja kiinteistöpainolla. Sinänsä kirkon osaketuotot (17,2 %) jäivät hivenen kaikkien eläkelaitosten keskimääräisestä osaketuotosta. Hyvän tuoton tarkempi analysointi on vaikeaa, koska kirkon keskusrahaston toimintakertomus on sijoituslajikohtaisten tuottojen raportoinnissa epätarkka.

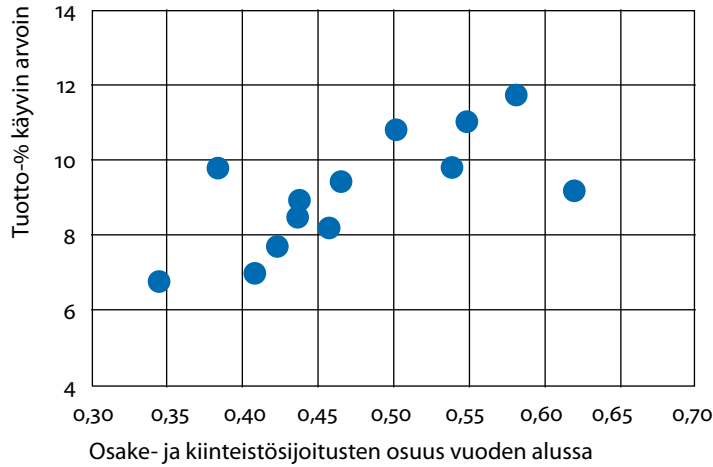
Riippumatta siitä, kuka onnistui saavuttamaan korkeimman sijoitustuoton viime vuonna, Valtion Eläkerahasto valittiin Suomen parhaaksi eläkerahastoksi Investment and Pensions Europe –lehden kilpailussa. Kuitenkin Ilmarinen ylsi vielä parempaan suoritukseen. Se valittiin samassa kilpailussa Euroopan parhaaksi eläkesijoittajaksi.

Työeläkeyhtiöistä pienimmät olivat menestyksellisimpiä sijoitusmarkkinoilla. Parhaan tuoton kirjasi Veritas (10,8 %). Toiseksi parhaan tuoton saavuttaneen Alandian (9,8 %) menestys oli erityisen hyvä, kun otetaan huomioon korkosijoitusten verraten suuri osuus yhtiön taseessa. Yhtiöiden tuottovertailussa hänelle jäi korkosijoituksia painottava Eläke-Tapiola 6,8 prosentin tuotolla.

Osakepaino yhä kasvussa

Vuoden 2005 tapaan myös viime vuonna kaikki työeläkeyhtiöt kasvattivat osakkeiden osuutta sijoitusjakaumassaan. Nyt eläkeyhtiöiden

Työeläkelaitosten sijoitustuotot 2006 ja sijoitusjakauma



varoista noin 40 prosenttia on sijoitettu osakkeisiin. Niin ikään julkisalojen eläkevakuuttajat kasvattivat osakkeiden osuutta sijoitusjakaumaan. Vuoden 2006 loppuun mennessä osakkeet muodostivatkin jo 43 prosenttia työeläkevaroista. Osakemarkkinoiden vahvan kehityksen myötä osakepaino eläkesijoituksissa on kasvanut yhä kuluvan vuoden alkupuolella.

Toteutunut kehitys on vuoden alussa voimaan tulleen yksityisalojen sijoitusuudistuksen tavoitteiden suuntainen, tosin osakepaino on kasvanut enemmän ja nopeammin kuin uudistuksen taustamuistioissa kaavailtiin. Osakesijoituksissa tuotto-odotus on korkeampi kuin korkosijoituksissa. Tämän seurauksena maksutason odotusarvo alenee, kun eläkevaroista suurempi osuus kohdennetaan osakkeisiin.

Monesti ajatellaan, että pitkällä aikavälillä osakemarkkinoiden ala- ja ylämät kumoavat toisensa ja näin ollen eläkesijoittajan kannalta ratkaisevaa olisi juuri odotettavissa oleva keskimääräinen tuotto. Vähintään yhtä osuva yksinkertaistus osakesijoituksista on kuitenkin se, että ne tuottavat joko hyvin tai huonosti.

Tällaisessa maailmassa hyvät ja huonot tuotot kompensoivat toisiaan ainoastaan odotusarvomielellä. Jos osakkeet tuottavat hyvin, maksutaso saadaan sitä matalammaksi, mitä enemmän eläkevaroja sijoitetaan osakkeisiin. Sen sijaan huonojen tuottojen toteutuessa käy päin vastoin, eikä korkea odotettavissa ollut tuotto auta eläkkeiden rahoituksessa vähääkään.

Samalla, kun osakesijoitusten osuutta kas-

vatetaan, on entistä tärkeämpää ottaa kantaa riskeihin etukäteen. Menneisyudessa valtaosa työeläkevaroista sijoitettiin matalariskisiin kohteisiin. Tällöin oli luontevaa, että sijoitustuottojen vaihtelut vaikuttivat vain työeläkemaksun tasoon. Ei ole itsestään selvää, että vanha periaate uusissa oloissa tuottaisi parhaan lopputuloksen.

Vakavaraisuus parani

Vuoden alkupuoliskolla laskuperustekorko oli 6,0 prosenttia ja jälkipuoliskolla 6,5 prosenttia. Koska sijoitustuotot ylittivät selvästi vastuuelan kasvun, kaikissa yhtiöissä toimintapääoma suhteessa vastuuelkaan kasvoi. Sen sijaan yhtiöiden toimintapääoma ei kasvanut suhteessa vakavaraisuusrajaan, koska yhtiöt kasvattivat osakkeiden osuutta sijoituksissaan.

Yhtiöiden vakuutusliike yhteen laskettuna muodostui tappiolliseksi, koska aiempina vuosina kertynyttä taseovastuuta purettiin maksunalennuksiin.

Tilinpäätöslukujen valossa yhtiöiden liikekulojen kehitys oli hyvin epäyhtenäinen. Ilmarisessa liikekulut alenivat kolme prosenttia. Kirjanpidon mukaiset liikekulut kasvoivat Eläke-Fenniassa 30 prosenttia, mutta pääosin kasvu johtui kirjauskäytännön muutoksesta. Fennia siirtyi kirjaamaan pitkävaikutteisia kuluja vuosikuluiksi.

Suhteessa hoitokustannusmaksuunsa tehokain oli Varma, keskimäärin yhtiöt tarvitsivat

noin 80 prosenttia hoitokustannusmaksustaan liikekulojen kattamiseen. Liikekulojen rooli kilpailukeinona korostuu, kun vastaisuudessa hoitokustannusylijäämä vaikuttaa välittömästi hyvityksiin.

Siirtymiä laitosten välillä

Suomen Postin Eläkesäätiön vastuut siirtyivät Ilmariseen ja Kvaerner Masa-Yardsin säätiön vastuut Varmaan vuosien 2005 ja 2006 vaihteessa. Säätiöissä vakuutettujen henkilöiden lukumäärät vähenivät noin viidenneksellä edellisestä vuodesta. Vuoden aikana säätiöiden lukumäärä kasvoi yhdellä kun vanha Orionin Eläkesäätiö lakkautettiin ja tilalle perustettiin Oriolan Eläkesäätiö ja uusi Orionin Eläkesäätiö.

Yhtiöiden välisessä siirtoliikkeessä suurimpia vastaanottajia olivat Varma ja Eläke-Fennia, nettomääräisiä luovuttajia olivat Eläke-Tapiola ja Ilmarinen.

Onko maillamme malttia varautua?

Kuluneen vuoden aikana eläkevarojen kasvuvauhti oli ennakoitua nopeampi. Vuoden alussa varoja oli 102 miljardia euroa ja lopussa 114 miljardia euroa. Valtion Eläkerahaston varat kasvoivat erityisen nopeasti. Lähes koko valtion työeläkemaksutulo vuodelta 2006 jäi kasvattamaan rahastoa.

Suuret summat ja niiden nopea kasvu luonnollisesti herättävät kysymyksen varojen järkevästä ja oikeasta käytöstä. Viimeaikoina on julkisuudessa keskusteltu ainakin eläkeindeksien parantamisesta, innovatiivisten yritysten erityisrahoituksesta ja eläkemaksun alentamisesta.

Verraten suurista eläkerahastoista huolimatta työeläkkeemme on vain osittain rahastoitu. Tuoreimpien arvioiden mukaan jo karttuneiden työeläkkeiden arvo vuoden 2006 lopussa oli noin 410 miljardia euroa, eli lähes neljä kertaa eläkevarat. Eläkkeiden osittainen rahastointi yhdessä nopeasti vanhenevan väestön kasvun kanssa on haaste eläkkeiden rahoitukselle.

Parhaillaan kansainvälistä kansantalouden tilinpidon kehikkoa ollaan kehittämässä siten, että eläkevastuut ja niiden karttuminen sisällytettäisiin tilinpidon liitetietoihin. Onnistuessaan uudistus parantaa eläkejärjestelmän mittasuhteiden ja toiminnan ymmärrystä.

Teksti: Ismo Risku
Kuva: Juha Rahkonen

Työeläkevakuuttajat TELAn kehityspäällikkö Reijo Vanne kirjoittaa, miten rahastoihin siirrettävän eläkemaksun suuruus määräytyy ja kuinka rahastoitu eläke kasvaa.

Yksityisalojen sijoitustuotoista eläkevastuisiin

KORKKOA KOROLLE



Palkansaajalle kertyy uutta vanhuuseläkeoikeutta hänelle maksetun palkan perusteella. Työnantajan ja palkansaajan työeläkemaksut määräytyvät myös maksetun palkan perusteella. Jos palkansaaja on 18 – 52-vuotias, vanhuuseläkeoikeutta kertyy 1,5 prosenttia palkasta vuodessa. Jos vuoden aikana ansaitut palkat ovat yhteensä esimerkiksi 30 000 euroa, työnantajan ja palkansaajan työeläkemaksu on yksityisaloilla yhteensä 6 300 euroa eli 21 prosenttia 30 000 eurosta.

Uutta vuotuista eläkeoikeutta kertyy 450 euroa eli 1,5 prosenttia 30 000 eurosta. Eläke maksetaan vanhuuseläkkeellä olovuosina yhdessä muilta työuran vuosilta kertyneen eläkkeen kanssa. Jos eläkevuosia olisi 14, tältä yhdeltä vuodelta kertynyttä eläkettä maksettaisiin 14 kertaa 450 euroa eli maksetun maksun (6 300 euroa) verran.

Yksityisalojen osittaisessa rahastoinnissa koko 1,5 prosentin vanhuuseläkekertymästä kolmasosaa eli 0,5 prosentin eläkeoikeuden kertymä (esimerkissä 150 euron vuosieläkettä) vastaava osa rahastoidaan. Eläkelaitos saa rahastoitavan maksun osan varoihinsa ja taseen toiselle puolelle kirjataan syntynyt eläkevastuun lisäys. Eläkelaitos vastaa varoillaan rahastoidun eläkkeenosan maksamisesta koko vanhuuseläkeajan. Rahastoimaton eläkkeenos rahoitetaan aikanaan silloisten palkansaajien palkkojen perusteella kerättävästä maksusta. Toisaalta jokaisen palkansaajan maksusta rahoitetaan nykyisten

eläkeläisten eläkkeitä, ja 16 prosenttiyksikköä maksusta käytetään tähän.

Rahastoitavan eläkemaksun suuruus

Kuinka suuri 0,5 prosentin rahastoitavaa kertymää vastaava osa maksusta ja eläkelaitoksen eläkevastuun lisäykseksi kirjattava rahamäärä sitten on ja miten se lasketaan? Jos vanhuuseläkevuosia on elinaikaa koskevien *laskuperusteiden* mukaan esimerkiksi 20 vuotta, varoja tarvitaan suoraviivaisesti laskien 20 kertaa 0,5 prosenttia eli 10 prosenttia palkasta. Varat ovat kuitenkin kenties vuosikymmeniä eläkelaitoksen sijoitettavina ja kartutettavina, joten alkupääoman ei tarvitse olla lähimainkaan niin suuri kuin kertolaskulla saadussa ”nollakorkolaskelmassa”.

Jos oletetaan, että eläkevastuuta kasvatetaan vuosittain 3 prosentilla, se ehtii kasvaa esimerkiksi 35 vuodessa noin 2,8-kertaiseksi. Kerroin on korkoa korolle –laskelman tulos, ja nimetään kerrointa tässä 3 prosentin korolla lasketuksi 35 vuoden *diskonttotekijäksi*. Rahastoitavan maksun suuruutta määritettäessä laskelma tehdään toisin päin. Ratkaistaan siis, kuinka suuri alkupääoma pitää rahastoida vanhuuseläkkeellä olon aikaisen rahastoidun eläkkeen maksamista varten, jos pääomaa eli rahastoitua vastuuta kasvatetaan vuosittain *rahastokoron* eli 3 prosentin verran. Laskelma tehdään jakamalla kunkin eläkkeellä olovuoden rahastoitu eläke (esimerkissä 150 euroa vuodessa) vastaavalla diskonttotekijällä eli *diskonttaamalla rahastokorolla*

ja laskemalla kaikkien eläkevuosien diskonttatut eläkkeet yhteen.

Aiempiä esimerkkilukuja käyttämällä saadaan, että 150 euron rahastoidun vuotuisen eläkkeen maksamiseksi 20 vuoden ajan (= 3 000 euroa) tarvitaan 35 vuotta aiemmin rahastoituna 3 000 euroa jaettuna korkotekijällä 2,8 eli noin 1 070 euroa. Kun palkka oli 30 000 euroa, rahastointiin tarvittavan maksun suuruus on noin 3,6 prosenttia palkasta. Kun laskelma tehdään voimassa olevien laskuperusteiden mukaisilla kuolevuosiluvuilla ja todellisilla vastuun kasvun ajoilla, päädytään siihen, että vanhuuseläkkeen rahastoitua osaa varten tarvitaan keskimäärin 3 prosenttia palkasta.

Rahastoitava maksu lasketaan siis olettaen, että eläkevastuuta kasvatetaan 3 prosenttia vuodessa. Jos työeläkelaitosten taseen vastuut kasvavat 3 prosenttia vuodessa ja ne saavat varoille esimerkiksi yli 8 prosenttia vuodessa, kuten keskimäärin saivat tilivuonna 2006, eivätkö varat kasva yli äyräiden suhteessa vastuisiin? Eikö olisi perusteltua käyttää korkeampaa diskonttokorkoa rahastoitavaa maksua mitoitettaessa, jolloin maksulaskelma tuottaisi alemman maksun kuin 3 prosentin rahastokorolla?

Sijoitukset kasvattavat rahastointiastetta

Maksulaskelmassa käytetyllä diskonttokorolla ei ole lopputuloksen kannalta suurta merkitystä, sillä sijoitustuotot kasvattavat eläkevastuita. Työ-

eläkelaitoksen taseen vastattavaa-puoli sisältää pääerinä eläkevastuun ja sijoitusriskipuskurin eli *toimintapääoman*. Toimintapääoman suhdetta eläkevastuuseen sanotaan *vakavaraisuusasteeksi*.

Työeläkelaitosten vastuiden kasvu pysyy varojen kasvun tahdissa sen takia, että aiemmin muodostuneita vanhuuseläkevastuita korotetaan rahastokoron lisäksi eläkelaitosten keskimääräisen vakavaraisuuden perusteella määräytyvällä *eläkevastuiden täydennyskertoimella*. Varoille saadut korkeat tuotot nostavat laitosten keskimääräistä vakavaraisuutta, mikä puolestaan korottaa täydennyskerrointa. Näin varoille saadut rahastokoron ylittävätkin tuotot ohjautuvat vähitellen eläkevastuiden kasvuun.

Sijoitusvarojen, rahastoidun eläkevastuun ja toimintapääoman muutokset näkyvät yksityisalojen työeläkelaitosten taseessa. Myös pal-

kan- tai eläkkeensaajalla oleva koko eläkeoikeus elää vuodesta toiseen, vaikka se ei taselukuna missään näykään. Jos palkansaaja saa edelleen palkkaa, hänelle kertyy siitä uutta eläkeoikeutta. Lisäksi hänen aiemmin kertynyttä eläkeoikeuttaan tarkistetaan *palkkakertoimella*, joka lasketaan painottaen palkkojen muutosta 80:llä ja kuluttajahintojen muutosta 20 prosentilla. Eläkkeellä olevan eläkkeeseen ja eläkeoikeuteen vuotuinen tarkistus tehdään *työeläkeindeksin* mukaan, jossa palkkojen ja hintojen painotus on päinvastainen kuin palkkakertoimessa.

Aikoinaan työntekovuonna syntynyt ja sen jälkeen rahastokorolla sekä vastuiden täydennyskertoimella vuosittain korotettu rahastoitu eläkevastuu purkautuu eläkettä maksettaessa. Jos tuotot ovat olleet runsaita, vastuu on kasvanut suureksi, ja sillä voidaan rahoittaa suuri osa maksussa olevasta eläkkeestä. Työnantajilta

ja palkansaajilta maksussa olevien eläkkeiden rahoitukseen tarvittava työeläkemaksun osa, *tasausosa*, supistuu vastaavasti.

Voisiko ”alhaisen” 3 prosentin rahastokoron käyttäminen kuitenkin osoittautua ongelmalliseksi sen takia, että rahastoitava maksu myöhempine tuottojen tuomine täydennysineen osoittautuisi liian suureksi ja tulevien sukupolvien maksama tasausosa supistuisikin nykyistä tasausosaa pienemmäksi? Tämä on hyvin epätodennäköistä, sillä väestön vanheneminen kasvattaa esimerkiksi indeksikorotuksina maksettavaa eli rahastoimatonta työeläkemenoa. Yksityisalojen koko työeläkemenoa kasvaa enemmän kuin nykyisin rahastointisäännöksiin ja realistisiin tuotto-odotuksiin voidaan odottaa rahastoidun osan kasvavan.

Teksti: Reijo Vanne
Kuva: Juha Rahkonen

Työeläkelaitosten avainlukuja vuodelta 2006

Tiedot työeläkelaitosten tilinpäätösasiakirjoista ja TELA:sta

	Yhtiöt	Säätiöt (TEL)	Kassat (TEL, YEL)	Etera	MEK (MEL)	Mela (MyEL)	VK/VER (VEL)	Keva (KuEL)	KKR (KiEL)	Yhteensä
Vakuutetut	1 357 693	78 292	34 442	322 000	9 550	87 626	180 000	480 000	16 659	2 566 262
Eläkeläiset	765 870	40 353	28 873	154 527	8 636	171 369	310 000	304 151	17 329	1 801 108
Tulot										
Maksutulo M€	8 023,9	675,2	207,9	724,9	55,3	135,8	1 491,0	3 352,2	128,9	14 795,1
Sijoitustoiminnan nettotuotto kirjanpito-arvo	4 129,9	367,5	170,1	363,0	61,1	3,2	365,1	1 944,2	68,0	7 472,0
Yhteensä	12 153,8	1 042,7	378,1	1 087,9	116,4	139,0	1 856,1	5 296,4	196,8	22 267,1
Kulut										
Maksetut eläkkeet	6 901,8	455,6	282,6	825,5	104,6	638,0	3 093,0	2 494,2	106,7	14 902,0
Kokonaisliikekulut	283,1	8,4	6,6	46,6	6,4	16,3	3,7	52,0	7,0	430,1
Yhteensä	7 184,9	464,0	289,2	872,1	111,0	654,3	3 096,7	2 546,2	113,7	15 332,1
Varat ja vastuut										
Vastuuvelka M€	58 244,6	4 810,0	2 210,0	5 501,2	581,0	25,0**	-	-	-	71 371,8
Sijoitusomaisuus M€ käypä arvo	64 843,5	4 629,3	2 977,2	5 848,0	691,0	140,3	10 305,6	21 951,4	746,8	112 133,1
Sijoitusjakauma %										
Kiinteistöt	10,7	7,1	20,6	11,9	25,9	14,8	-	7,0	11,0	9,6
Osakkeet*	44,9	28,3	41,5	37,0	41,8	29,2	44,5	54,0	44,0	43,0
Korkosijoitukset	44,4	64,6	37,9	51,1	32,3	56,0	55,5	39,0	45,0	47,4
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Sijoitusten nettotuotto käypä arvo %	8,7	7,6	11,0	7,7	9,2	8,9	7,0	9,8	11,7	9,3
Toimintapääoma M€	15 649,4	1 299,8	806,8	1 454,0	192,0	-	-	-	-	-
Vakavaraisuusaste	31,1	32,1	43,7	32,3	38,0	-	-	-	-	-

*Sisältää muut/vaihtoehoitset sijoitukset

**Vain MyEL:n osalta, Melan vastuuvulka 110,6 milj. euroa.

TYÖELÄKEVAKUUTUSYHTIÖIDEN TILINPÄÄTÖSLUKUJA VUODELTA 2006

Suluissa oleva luku kertoo muutoksen vuoteen 2005,
joko absoluuttisesti (ilman %-merkkiä) tai suhteellisesti (%-merkin kanssa).

	Varma	Ilmarinen	Eläke-Tapiola	Eläke-Fennia	Eläke-Veritas	Pensions-Alandia	Yhteensä	Etera
VAKUUTETUT (lkm)								
TEL / LEL	426 100 (+4,3 %)	387 000 (+8,4 %)	181 783 (-0,1 %)	135 450 (+2,8 %)	40 854 (+4,3 %)	6 129 (+1,7 %)	1 177 316 (+4,7 %)	170 000 (+1,2 %)
YEL / TaEL	37 400 (+1,9 %)	49 898 (+0,8 %)	47 644 (+4,5 %)	29 930 (+7,3 %)	14 309 (-1,8 %)	1 196 (+2,3 %)	180 377 (+2,8 %)	152 000 (+2,0 %)
Yhteensä	463 500 (+4,1 %)	436 898 (+7,5 %)	229 427 (+0,8 %)	165 380 (+3,6 %)	55 163 (+2,6 %)	7 325 (+1,8 %)	1 357 693 (+4,4 %)	322 000 (+1,6 %)
ELÄKKEENSAAJAT (lkm)								
Yhteensä	296 400 (+1,2 %)	257 884 (+5,8 %)	110 624 (+10,4 %)	75 660 (+2,1 %)	22 079 (+3,6 %)	3 223 (+2,1 %)	765 870 (+4,1 %)	154 527 (-1,1 %)
TULOT (milj. €)								
Vakuutusmaksutulo								
TEL / LEL-maksutulo	2 859,0 (+8,2 %)	2 473,2 (+14,0 %)	1 046,0 (+1,6 %)	788,4 (+10,3 %)	237,9 (+8,5 %)	19,2 (+4,7 %)	7 423,8 (+9,3 %)	580,6 (+6,4 %)
YEL / TaEL -maksutulo	125,0 (+0,6 %)	181,4 (+1,1 %)	145,3 (+4,8 %)	100,9 (+7,8 %)	47,2 (+0,1 %)	3,0 (+5,1 %)	602,8 (+2,9 %)	144,2 (+14,4 %)
Jälleenvakuutus ym.	-0,7 (-73,7 %)	-2,0 (-33,6 %)	0,0	0,0	0,0	0,0	-2,7 (-52,3 %)	-
Yhteensä	2 983,3 (+7,9 %)	2 652,6 (+13,1 %)	1 191,2 (+2,0 %)	889,3 (+10,0 %)	285,1 (+7,0 %)	22,2 (+4,8 %)	8 023,9 (+8,8 %)	724,9 (+7,9 %)
Sijoitustoiminnan nettotuotto kirjaarvo	1 631,1 (+53,7 %)	1 704,1 (+24,6 %)	317,9 (+4,3 %)	367,7 (+23,1 %)	95,3 (+33,5 %)	13,0 (+62,7 %)	4 129,2 (+32,7 %)	363,0 (-11,1 %)
Yhteensä	4 614,4 (+20,6 %)	4 356,8 (+17,3 %)	1 509,1 (+2,5 %)	1 257,1 (+13,5 %)	380,5 (+12,6 %)	35,2 (+20,7 %)	12 153,1 (+15,9 %)	1 087,9 (+0,7 %)
LUOTTOTAPPIOT (milj. €)								
	9,5 (+6,0 %)	7,8 (-20,5 %)	7,3 (+65,8 %)	4,7 (-27,7 %)	4,1 (-9,7 %)	0,0 (-68,7 %)	33,3 (-2,6 %)	8,8 (+1,6 %)
ELÄKEMENO (milj. €)								
TEL / LEL	2 714,5 (+7,0 %)	2 128,9 (+9,1 %)	702,2 (+6,5 %)	543,5 (+6,0 %)	154,8 (+9,0 %)	10,9 (+7,4 %)	6 254,8 (+7,6 %)	794,0 (+3,2 %)
YEL / TaEL	172,0 (+2,9 %)	208,5 (+5,4 %)	146,1 (+7,9 %)	87,8 (+5,4 %)	30,4 (+7,4 %)	2,2 (+9,7 %)	647,0 (+5,4 %)	31,6 (+24,7 %)
Yhteensä	2 886,4 (+6,8 %)	2 337,4 (+8,8 %)	848,3 (+6,8 %)	631,3 (+5,9 %)	185,2 (+8,7 %)	13,2 (+7,8 %)	6 901,8 (+7,4 %)	825,5 (+66,9 %)
Vastuunjako	-329,5 (+9,2 %)	-98,3 (-13,1 %)	119,5 (-20,2 %)	79,2 (+18,6 %)	42,2 (-13,0 %)	4,3 (-9,1 %)	-182,6 (+25,8 %)	-201,4 (-11,2 %)
Yhteensä	2 556,9 (+6,5 %)	2 239,1 (+10,0 %)	967,8 (+2,5 %)	710,4 (+7,2 %)	227,4 (+3,9 %)	17,5 (+3,1 %)	6 719,1 (+7,0 %)	624,2 (+132,9 %)
KOKONAISLIIKEKULUT (milj. €)								
Hankinta	4,5 (+6,4 %)	8,5 (0,0 %)	9,3 (+8,0 %)	10,3 (+30,2 %)	1,8 (+3,4 %)	0,1 (+78,4 %)	34,6 (+11,1 %)	0
Hoito	36,8 (+6,8 %)	28,5 (-3,0 %)	12,4 (+10,3 %)	17,4 (+62,0 %)	5,2 (+1,4 %)	0,1 (-50,3 %)	100,4 (+10,1 %)	20 (+29,8 %)
Hallinto	14,6 (0,0 %)	17,5 (-1,2 %)	9,0 (+12,7 %)	6,8 (+4,1 %)	3,1 (+6,0 %)	0,6 (+31,9 %)	51,5 (+2,7 %)	12 (+21,0 %)
Yhteensä	55,9 (+4,9 %)	54,5 (-2,0 %)	30,7 (+10,3 %)	34,4 (+37,0 %)	10,0 (+3,1 %)	0,9 (+12,4 %)	186,5 (+8,2 %)	32 (+26,4 %)
Korvaus	18,4 (+5,8 %)	15,3 (-9,0 %)	6,9 (+14,6 %)	8,0 (+25,0 %)	1,9 (-5,4 %)	0,2 (+11,9 %)	50,7 (+3,9 %)	11 (-2,3 %)
Työkyvyn ylläpito	3,2 (+68,0 %)	4,2 (+8,7 %)	0,8 (-18,7 %)	0,5 (+27,5 %)	0,1 (-13,6 %)	0,0	8,7 (+21,5 %)	1 (+17,7 %)
Sijoitustoiminta	12,3 (+8,6 %)	9,2 (-1,8 %)	3,6 (+14,1 %)	6,4 (-1,2 %)	1,9 (+17,7 %)	0,3 (+10,0 %)	33,7 (+4,6 %)	3 (-0,1 %)
Muut	0,0	1,9 (+0,0 %)	0,7 (+24,5 %)	0,0	0,0	0,0	2,6 (+5,5 %)	0
Yhteensä	89,8 (+7,0 %)	85,1 (-2,8 %)	42,7 (+10,8 %)	49,3 (+28,5 %)	14,0 (+3,4 %)	1,4 (+11,8 %)	282,2 (+7,3 %)	46,6 (+16,5 %)
% vakuutusmaksutulosta	2,5 (-0,1)	2,7 (-0,5)	3,2 (+0,3)	4,8 (+0,9)	4,2 (-0,2)	4,9 (+0,3)	3,0 (0,0)	6,4 (+0,5)
% hoitokustannusmaksusta	72,9 (-2,1)	75,8 (-10,7)	77,2 (+4,8)	105,2 (+13,9)	85,7 (-7,3)	83,0 (+14,4)	79,5 (-1,5)	(0,0)
VASTUUVELKA (milj. €)	23 774,3 (+8,9 %)	20 917,2 (+10,7 %)	6 681,9 (+8,0 %)	5 269,7 (+10,4 %)	1 443,3 (+10,6 %)	158,3 (+11,7 %)	58 244,6 (+9,6 %)	5 501,2 (+8,2 %)
SIJOITUSOMAISUUS (käypä arvo, milj. €)								
Kiinteistöt	2 736,4 (+0,8 %)	2 353,7 (+9,2 %)	894,2 (+25,7 %)	644,5 (+6,8 %)	310,8 (+11,6 %)	12,2 (0,0 %)	6 951,8 (+7,3 %)	697,0 (+19,1 %)
Osakkeet	12 428,4 (+41,9 %)	8 959,0 (+27,3 %)	2 137,9 (+29,8 %)	2 452,0 (+36,6 %)	644,2 (+33,5 %)	57,7 (+13,1 %)	26 679,2 (+34,9 %)	2 004,0 (+16,5 %)
Rahoitusmarkkinavälineet (jvk ml.)	10 762,7 (-11,7 %)	10 543,1 (-1,6 %)	4 291,8 (-0,9 %)	2 332,9 (-9,7 %)	754,7 (+3,9 %)	99,5 (+7,1 %)	28 784,7 (-6,0 %)	2 990,0 (+0,8 %)
Lainat	930,6 (-2,4 %)	1 139,1 (+5,9 %)	80,9 (-17,1 %)	243,1 (-1,5 %)	20,0 (-16,7 %)	7,5 (-5,1 %)	2 421,2 (+0,6 %)	156,0 (-1,3 %)
Yhteensä	26 858,1 (+9,1 %)	22 994,9 (+9,6 %)	7 404,8 (+9,1 %)	5 672,5 (+8,5 %)	1 729,7 (+14,4 %)	176,9 (+7,9 %)	64 836,9 (+9,4 %)	5 848,0 (+7,7 %)

	Varma	Ilmarinen	Eläke-Tapiola	Eläke-Fennia	Eläke-Veritas	Pensions-Alandia	Yhteensä	Etera
--	-------	-----------	---------------	--------------	---------------	------------------	----------	-------

SIJOITUSJAKAUMA (%)

Kiinteistöt	10	(-0,8)	10	(0,0)	12	(+1,6)	11	(-0,2)	18	(-0,5)	7	(-0,5)	11	(-0,2)	12	(+1,1)
Osakkeet	46	(+10,7)	39	(+5,4)	29	(+4,6)	43	(+8,9)	37	(+5,3)	33	(+1,5)	41	(+7,8)	34	(+2,6)
Rahoitusmarkkinavälineet (jvk ml.)	40	(-9,4)	46	(-5,2)	58	(-5,8)	41	(-8,3)	44	(-4,4)	56	(-0,4)	44	(-7,3)	51	(-3,5)
Lainat	3	(-0,4)	5	(-0,2)	1	(-0,3)	4	(-0,4)	1	(-0,4)	4	(-0,6)	4	(-0,3)	3	(-0,2)
Yhteensä	100	(0,0)	100	(0,0)	100	(0,0)	100	(0,0)	100	(0,0)	100	(0,0)	100	(0,0)	100	(0,0)

SIJOITUSTEN TUOTTO KÄYVILLE ARVOILLE (%)

Yhteensä	9,4	(-2,2)	8,5	(-3,6)	6,8	(-2,4)	8,2	(-3,6)	10,8	(+0,1)	9,8	(0,0)	8,7	(-2,7)	7,7	(-4,0)
-----------------	------------	---------------	------------	---------------	------------	---------------	------------	---------------	-------------	---------------	------------	--------------	------------	---------------	------------	---------------

TILIKAUDEN TULOS (milj. €)

Vakuutusliike	-32,1	(-175,0 %)	19,9	(-61,1 %)	22,7	(-281,6 %)	-13,1	(-307,9 %)	-0,4	(-69,2 %)	1,2	(0,0 %)	-1,8	(-102,1 %)	-26,0	(+1 200,0 %)
Sijoitustoiminta	1 124,2	(-30,4 %)	807,6	(-44,4 %)	134,2	(-56,0 %)	163,2	(-53,5 %)	90,8	(+1,0 %)	8,8	(-6,4 %)	2 328,8	(-39,1 %)	164,0	(-55,9 %)
Hoitokustannus	28,5	(+21,3 %)	22,9	(+95,7 %)	11,7	(-11,4 %)	-1,9	(-161,3 %)	2,0	(+122,2 %)	0,2	(-50,0 %)	63,4	(+20,1 %)	-	-
Yhteensä	1 120,7	(-33,3 %)	850,3	(-43,9 %)	168,6	(-44,9 %)	148,3	(-58,9 %)	92,5	(+3,4 %)	10,1	(-8,2 %)	2 390,4	(-39,7 %)	138,0	(-62,7 %)
% vakuutusmaksutulosta	39,2	(-24,4)	34,4	(-35,4)	16,1	(-13,6)	18,8	(-31,6)	38,9	(-1,9)	52,5	(-7,4)	32,2	(-26,1)	19,0	(-36,1)
% vastuuvelasta	4,7	(-3,0)	4,1	(-4,0)	2,5	(-2,4)	2,8	(-4,7)	6,4	(-0,4)	6,4	(-1,4)	4,1	(-3,4)	2,5	(-4,8)
Sijoitustoiminnan tuotot käyvin arvo	2 329,8	(-7,1 %)	1 803,0	(-17,1 %)	485,1	(-14,0 %)	434,6	(-21,1 %)	168,3	(+15,3 %)	16,5	(+10,0 %)	5 237,3	(-12,1 %)	426,0	(-25,4 %)
Vastuuvelan tuotto-vaatimus	-1 205,6	(+35,1 %)	-995,5	(+37,9 %)	-350,9	(+35,5 %)	-271,3	(+35,8 %)	-77,5	(+38,1 %)	-7,7	(+37,5 %)	-2 908,5	(+36,2 %)	-261,0	(+31,2 %)
Yhteensä	1 124,2	(-30,4 %)	807,5	(-44,4 %)	134,2	(-56,0 %)	163,3	(-53,5 %)	90,8	(+1,0 %)	8,8	(-6,4 %)	2 328,8	(-39,1 %)	164,0	(-55,9 %)
Siirto asiakasyhteyksiin*																
% TEL / LEL-palkkasummasta	0,6	(-0,1)	0,7	(-0,1)	0,4	(0,0)	0,2	(-0,1)	0,5	(+0,1)	1,4	(+0,5)	0,6	(-0,1)	0,7	-
% TEL / LEL-vakuutusmaksusta	2,7	(-0,5)	3,3	(-0,3)	1,7	(-0,3)	0,9	(-0,6)	2,6	(+1,0)	2,1	(-2,8)	2,6	(-0,3)	3,2	-

* Eläke-Veritaksen ja Pensions-Alandian asiakasyhteyksiin siirtoon sisältyy muista poiketen myös siirtoa vakuutusliikkeestä (VA2).

TOIMINTAPÄÄOMA JA MUU VAKAVARAISUUS (milj. €)

Oma pääoma	75,5	(+14,9 %)	86,1	(+9,8 %)	46,5	(+5,4 %)	28,5	(+8,9 %)	22,1	(-5,9 %)	0,7	(+7,2 %)	259,4	(+8,8 %)	35,0	(+9,4 %)
Tilinpäätössiirtojen kertymä	0,3	(-39,6 %)	14,7	(-5,2 %)	0,0	#DIV/0!	0,2	(-25,9 %)	2,4	(-16,8 %)	0,1	(-28,0 %)	17,7	(-8,1 %)	-	-
Arvostuserot	3 603,7	(+24,1 %)	2 177,9	(+4,6 %)	820,5	(+23,6 %)	591,7	(+12,4 %)	308,6	(+29,6 %)	23,8	(+15,9 %)	7 526,1	(+17,0 %)	466,0	(+14,5 %)
Osittamaton lisävakuutusvastuu	3 008,4	(+14,0 %)	3 588,3	(+22,0 %)	611,0	(-4,5 %)	583,0	(+17,5 %)	100,8	(+17,1 %)	25,6	(+27,0 %)	7 917,2	(+16,0 %)	974,0	-
Muut	-22,2	(+113,0 %)	-39,0	(+55,2 %)	-7,2	(-54,7 %)	-1,0	(-88,8 %)	-1,8	(-41,2 %)	-0,0	(-33,3 %)	-71,1	(+12,7 %)	-21,0	(-102,3 %)
Toimintapääoma	6 665,7	(+19,0 %)	5 828,0	(+14,5 %)	1 470,9	(+10,4 %)	1 202,4	(+15,6 %)	432,2	(+24,4 %)	50,1	(+21,1 %)	15 649,4	(+16,3 %)	1 454,0	(+10,4 %)
Toimintapääoma / vakavaraisuuden laskennassa																
käytetty vastuuvélka %	32,1	(+2,9)	33,7	(+1,7)	24,3	(+0,2)	25,7	(+1,3)	32,3	(+3,7)	37,8	(+3,7)	31,1	(+2,0)	32,3	(+0,8)
Toimintapääoma / vakavaraisuusraja	2,1	(-0,3)	2,4	(-0,1)	2,2	(-0,4)	1,7	(-0,4)	2,4	(0,0)	3,1	(+0,4)	2,2	(-0,3)	2,8	(0,0)
Tasovastuu	910,4	(-3,9 %)	909,9	(+1,8 %)	333,2	(+6,5 %)	256,6	(-5,0 %)	113,2	(-1,4 %)	13,0	(+0,0 %)	2 536,5	(-0,6 %)	661,0	(+273,4 %)
Ositettu lisävakuutusvastuu	78,0	(-8,1 %)	81,0	(+3,8 %)	21,0	(0,0 %)	7,4	(-32,5 %)	6,1	(+74,9 %)	0,4	(+112,7 %)	194,0	(-2,3 %)	23,0	-
Henkilöstö (lkm)	671	(0,0 %)	525	(-4,0 %)	369	(+2,8 %)	245	(0,0 %)	124	(-0,8 %)	19	(+5,6 %)	1 584	(-1,4 %)	394	(-5,7 %)

ARVOSTUSERO

Omaisuu- den käyvän arvon ja kirjanpitoarvon välinen ero.

ASIASHYVITYS

TEL-vakuutuksenottajille jaettava hyvitys, joka huomioidaan vakuutusmaksujen alennuksena. Asiakashyvitys jaetaan ositetusta lisävakuutusvastuusta.

HOITOKUSTANNUSOSA

Vakuutusmaksuun sisältyvä osa, joka on tarkoitettu yhtiön liikekulujen kattamiseen.

KATETTAVA VASTUUVELKA

Katettava vastuovelka on tilinpäätöksen vastuovelka, johon on lisätty velat vastuunjakoon ja vakuutuksenottajille ja josta on vähennetty yrittäjien eläkevakuutuksen vakuutusmaksuvastuu.

LAKISÄÄTEISET MAKSUT

Lakisääteiset maksut tuloslaskelmassa sisältää määrän, jolla eläkelaitos osallistuu Eläketurvakeskuksen toiminnan kustantamiseen. Vakuutusvalvontamaksu sisältyy tuloslaskelman liikekuluihin, kuten myös vuodesta 2006 alkaen oikeushallintomaksu, jolla rahoitetaan työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan kustannukset.

TASOITUSVASTUU

Tasointuvastuu on vakuutusliikkeen tuloksista kerätty puskuri, jolla varaudutaan niihin vuosiin, jolloin myönnetään keskimääräistä enemmän uusia eläkkeitä.

TOIMINTAPÄÄOMA

Toimintapääomalla tarkoitetaan yhtiön käypiin arvoihin arvostettujen varojen ja vastuiden erotusta. Toimintapääoma on tarkoitettu sijoitustoiminnan riskien tasaamiseen.

VAKAVARAISUUSRAJA

Vakavaraisuusraja on yhtiön sijoituskannan rakenteen ja vastuuelan määrän perusteella laskettu suure, jota suurempia heilahteluja ei sijoitusten arvoissa pitäisi voida yhden vuoden jaksolla sattua.

VAKUUTUSTEKNINEN VASTUUVELKA

Vakuutustekninen vastuuelka on tilinpäätökseen kirjattu arvio yhtiölle tulevaisuudessa aiheutuvista eläkemenosta siltä osin kuin ne on rahastoitu.



Tilinpäätösliitteen lukuja koostivat vastuunjaon asiantuntija Minna Mäkelä Eläketurvakeskuksesta ja riskienhallintapäällikkö Mika Tapanainen Ilmarisesta.